



Raad van de  
Europese Unie

Brussel, 6 juni 2023  
(OR. en)

9367/23

---

**Interinstitutioneel dossier:  
2023/0161 (NLE)**

---

**ECOFIN 435  
FIN 528  
UEM 99**

#### **WETGEVINGSBESLUITEN EN ANDERE INSTRUMENTEN**

---

|          |                                                                                                                                                                                                       |
|----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Betreft: | UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD tot wijziging van het uitvoeringsbesluit van de Raad van 29 oktober 2021 betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Estland |
|----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

---

# UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD

van ...

**tot wijziging van het uitvoeringsbesluit van de Raad van 29 oktober 2021  
betreffende de goedkeuring van de beoordeling  
van het herstel- en veerkrachtplan voor Estland**

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit<sup>1</sup>, en met name artikel 20, lid 1,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

---

<sup>1</sup> PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17.

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Nadat Estland op 18 juni 2021 zijn nationale herstel- en veerkrachtplan had ingediend, heeft de Commissie de Raad een voorstel voor een positieve beoordeling voorgelegd. Op 29 oktober 2021 heeft de Raad de positieve beoordeling goedgekeurd door middel van een uitvoeringsbesluit (“het uitvoeringsbesluit van 29 oktober 2021”)<sup>1</sup>.
- (2) Krachtens artikel 11, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241 moet de maximale financiële bijdrage voor niet-terugvorderbare financiële steun van elke lidstaat uiterlijk op 30 juni 2022 worden bijgewerkt aan de hand van de daarin vastgestelde methode. Op 30 juni 2022 heeft de Commissie de bijgewerkte resultaten aan het Europees Parlement en aan de Raad voorgelegd.
- (3) Op 9 maart 2023 heeft Estland bij de Commissie een gewijzigd nationaal herstel- en veerkrachtplan ingediend, met onder meer een REPowerEU-hoofdstuk overeenkomstig artikel 21 quater van Verordening (EU) 2021/241.
- (4) In het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan wordt ook rekening gehouden met de geactualiseerde maximale financiële bijdrage overeenkomstig artikel 18, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241. Het plan bevat een met redenen omkleed verzoek aan de Commissie om het uitvoeringsbesluit van de Raad van 29 oktober 2021 overeenkomstig artikel 21, lid 1, van Verordening (EU) 2021/241 te wijzigen, aangezien het herstel- en veerkrachtplan door objectieve omstandigheden gedeeltelijk niet langer haalbaar is. De door Estland ingediende wijzigingen van het herstel- en veerkrachtplan hebben betrekking op 22 maatregelen.

---

<sup>1</sup> Zie documenten: ST 12532/21 INIT en ST 12532/21 ADD 1 op <http://register.consilium.europa.eu>.

- (5) Op 12 juli 2022 heeft de Raad in het kader van het Europees Semester aanbevelingen aan Estland gericht. De Raad heeft Estland met name aanbevolen de publieke investeringen met het oog op de groene en digitale transitie en de energiezekerheid uit te breiden, onder meer door gebruik te maken van de herstel- en veerkrachtfaciliteit, ingesteld bij Verordening (EU) 2021/241 (de “faciliteit”) REPowerEU en andere EU-fondsen. De Raad heeft ook aanbevolen de sociale bescherming te versterken, onder meer door het recht op werkloosheidsuitkeringen uit te breiden, met name voor mensen die slechts kortstondig hebben gewerkt en een niet-standaardvorm van werk hebben uitgevoerd. Ook werd aanbevolen de betaalbaarheid en kwaliteit van de langdurige zorg te verbeteren, met name door de duurzame financiering ervan te waarborgen en gezondheids- en sociale diensten te integreren. Daarnaast heeft de Raad Estland aanbevolen de algemene afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen en de invoer van fossiele brandstoffen te diversifiëren door de uitrol van hernieuwbare energiebronnen te versnellen, onder meer door de vergunningsprocedures verder te stroomlijnen, te zorgen voor voldoende interconnectiecapaciteit en door het binnenlandse elektriciteitsnetwerk te versterken. De Raad heeft Estland aanbevolen de energie-efficiëntie, waaronder die van gebouwen, te verhogen om het energieverbruik te verminderen. Voorts riep de Raad Estland op meer inspanningen te leveren om het vervoerssysteem duurzamer te maken, onder meer door elektrificatie van het spoorwegnet en door meer stimulansen te geven om duurzaam en minder vervuilend vervoer te bevorderen, met inbegrip van de vernieuwing van het wegvoertuigenpark. Na de vooruitgang bij de uitvoering van de landspecifieke aanbevelingen van 2019, 2020 en 2021 te hebben beoordeeld ten tijde van de indiening van het gewijzigde nationale herstel- en veerkrachtplan, is de Commissie van oordeel dat enige vooruitgang is geboekt met betrekking tot de aanbeveling om de sociale bescherming te versterken. Er is beperkte vooruitgang geboekt met betrekking tot de aanbeveling om de algemene afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen.

- (6) De indiening van het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan volgde op een in overeenstemming met het nationale rechtskader uitgevoerd proces van raadpleging van lokale en regionale autoriteiten, sociale partners, maatschappelijke organisaties, jongerenorganisaties en andere relevante belanghebbenden. De samenvatting van de raadplegingen is samen met het gewijzigde nationale herstel- en veerkrachtplan ingediend. Krachtens artikel 19 van Verordening (EU) 2021/241 heeft de Commissie de relevantie, doeltreffendheid, efficiëntie en samenhang van het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan beoordeeld in overeenstemming met de in bijlage V bij die verordening opgenomen beoordelingsrichtsnoeren.

Actualiseringen op basis van artikel 18, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241

- (7) In het door Estland ingediende gewijzigde herstel- en veerkrachtplan worden drie maatregelen geschrapt om rekening te houden met de geactualiseerde maximale financiële bijdrage. Omdat de maximale financiële bijdrage voor Estland is gedaald van 969 299 213 EUR<sup>1</sup> tot 863 271 631 EUR<sup>2</sup>, is het volgens Estland niet meer mogelijk is alle maatregelen in het oorspronkelijke Estse herstel- en veerkrachtplan te financieren. Estland heeft uitgelegd dat bepaalde maatregelen moeten worden geschrapt vanwege de daling van de toewijzing en rekening houdend met de kostenstijgingen en verstoringen van de toeleveringsketen die van invloed zijn op de uitvoering van die maatregelen.

---

<sup>1</sup> Dit bedrag stemt overeen met de financiële toewijzing na aftrek van het proportionele aandeel van Estland in de uitgaven, zoals bedoeld in artikel 6, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241, berekend volgens de in artikel 11 van die verordening opgenomen methode.

<sup>2</sup> Dit bedrag stemt overeen met de financiële toewijzing na aftrek van het proportionele aandeel van Estland in de uitgaven bedoeld in artikel 6, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241, berekend volgens de methode van artikel 11 van die verordening.

- (8) Bepaalde maatregelen van component 5 (Duurzaam vervoer) en component 6 (Gezondheidszorg en sociale bescherming) staan niet langer in het herstel- en veerkrachtplan. Het betreft maatregel 5.2 (investering: Aanleg van een gedeelte van de spoorweg Tallinn-Rohuküla), maatregel 5.3 (investering: Bouw van de multimodale terminal voor spoorvervoer in Tallinn) en maatregel 6.5 (investering: Capaciteitsopbouw voor multifunctionele medische helikopters). Maatregel 5.2 betreft de aanleg van een gedeelte van de spoorweg Tallinn-Rohuküla. Maatregel 5.3 bestaat uit de bouw van de multimodale terminal van Rail Baltic voor spoorvervoer in Tallinn, een onderdeel van een greenfieldinfrastructuurproject voor spoorwegvervoer dat deel uitmaakt van de Noordzee-Oostzeecorridor van de trans-Europese vervoersnetwerken (TEN-T). Maatregel 6.5 bestaat uit de aankoop van twee multifunctionele medische helikopters, inclusief aanvullende uitrusting, onderhoudsbenodigdheden en initiële opleiding van het personeel dat nodig is voor de exploitatie van de helikopters, alsmede de bouw van landingsplaatsen bij medische noodcentra. De beschrijving van deze maatregelen en de bijbehorende mijlpalen en streefdoelen moet daarom worden geschrapt uit het uitvoeringsbesluit van de Raad van 29 oktober 2021.

Wijzigingen op basis van artikel 21 van Verordening (EU) 2021/241

- (9) De door Estland ingediende wijzigingen van het herstel- en veerkrachtplan op grond van objectieve omstandigheden hebben betrekking op 19 maatregelen.

- (10) Estland heeft uitgelegd dat twee maatregelen niet langer haalbaar zijn vanwege de gevolgen van de Russische agressie tegen Oekraïne. Vanwege dit laatste werd besloten een bunker (ondergrondse verdieping) toe te voegen aan het te bouwen ziekenhuis in het kader van maatregel 6.2 (investering: Oprichting van de medische campus Noord-Estland). Een dergelijke toevoeging aan de bouw zou de kosten verder doen stijgen, naast de extra kosten die het gevolg zijn van de hoge inflatie en de verstoring van de toeleveringsketens, en zou de bouwwerkzaamheden tot na 2026 vertragen. Dit houdt ook de verwijdering van de medische campus in Noord-Estland in. Dit betreft respectievelijk de mijlpalen en streefdoelen met volgnummers 99 tot en met 105 van maatregel 6.2 (investering: Oprichting van de medische campus Noord-Estland). Verder heeft Estland uitgelegd dat de naam van mijlpaal met volgnummer 94 van maatregel 6.1 (hervorming: Een ingrijpende wijziging in de organisatie van de gezondheidszorg in Estland) onder component 6 (Gezondheidszorg en sociale bescherming) moest worden gewijzigd omdat het met de schrapping van de medische campus Noord-Estland niet langer nodig was de desbetreffende wetgeving te wijzigen om de campus op te nemen in de lijst van ziekenhuizen. Daarnaast heeft Estland ook uitgelegd dat niet alle elementen van de mijlpaal met volgnummer 96 van dezelfde maatregel 6.1 (hervorming: Een ingrijpende wijziging in de organisatie van de gezondheidszorg in Estland) in het kader van component 6 (Gezondheidszorg en sociale bescherming) binnen het indicatieve tijdschema kunnen worden bereikt. De vertraging is te wijten aan de noodzaak om prioriteit te geven aan wetgevingswerkzaamheden en het opstellen van richtsnoeren aan verpleegkundigen die steun hebben verleend aan vluchtelingen uit Oekraïne, en heeft alleen betrekking op de invoering van een nieuw vergoedingssysteem voor verpleegkundigen.

Deze vertraging heeft geen gevolgen voor de wijzigingen van het vergoedingssysteem voor artsen en apothekers. Daarom is de mijlpaal met volgnummer 96 in twee mijlpalen opgesplitst en is de invoering van het vergoedingssysteem voor verpleegkundigen uitgesteld tot het tweede kwartaal van 2024. Op basis hiervan heeft Estland verzocht twee mijlpalen in maatregel 6.1 te wijzigen en de bovengenoemde mijlpalen en streefdoelen uit maatregel 6.2 te schrappen. Het uitvoeringsbesluit van de Raad van 29 oktober 2021 dient dienovereenkomstig te worden gewijzigd.

- (11) Estland heeft uitgelegd dat drie maatregelen niet langer haalbaar zijn binnen de in het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan geraamde kosten, omdat de geraamde kosten van de maatregelen door hoge inflatie en verstoringen van de toeleveringsketen aanzienlijk zijn gestegen. De inflatie was in 2022 hoog en bereikte in augustus 2022 een hoogtepunt, waarbij het geharmoniseerde indexcijfer van de consumptieprijzen ten opzichte van augustus 2021 met 25,2 % steeg. De hoge inflatie werd voornamelijk veroorzaakt door de energieprijzen, die met name zijn gestegen als gevolg van de Russische agressie tegen Oekraïne. Andere prijzen zijn echter ook snel gestegen. Zo zijn de bouwprijzen in 2021 aanzienlijk gestegen, voornamelijk als gevolg van verstoringen van de levering van bouwmaterialen, en versnelde de prijsgroei in de eerste kwartalen van 2022 nog verder als gevolg van tekorten aan bouwmaterialen en arbeidskrachten door de Russische agressie tegen Oekraïne. Volgens Estland zijn bepaalde grootschalige investeringen die in het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan waren opgenomen tegen de in 2020 geraamde prijzen, hierdoor niet langer mogelijk.



Het gaat om de mijlpalen en streefdoelen met volgnummers 74 en 75 van maatregel 4.5 (investering: Programma ter versterking van het elektriciteitsnet om de productiecapaciteit voor hernieuwbare energie te vergroten en zich aan te passen aan de klimaatverandering (zoals bescherming tegen stormen)), de mijlpalen en streefdoelen met volgnummers 76 en 77 van maatregel 4.6 (investering: Programma ter bevordering van de energieproductie in industriegebieden) en de mijlpalen en streefdoelen met volgnummers 78 en 79 van maatregel 4.7 (investering: Proefprogramma voor energieopslag) in het kader van component 4 (Energie en energie-efficiëntie). Op basis hiervan heeft Estland, in plaats van de doelstellingen van de overeenkomstige streefcijfers te verlagen ten opzichte van het oorspronkelijke plan, die maatregelen in het plan gehandhaafd door hun hogere geraamde kosten te compenseren met middelen die vrijkomen door de schrapping van andere maatregelen uit hoofde van artikel 21 van Verordening (EU) 2021/241. De beschrijving van deze maatregelen en de bijbehorende mijlpalen en streefdoelen blijft ongewijzigd.

- (12) Estland heeft uitgelegd dat een maatregel niet meer haalbaar is binnen het tijdschema en de in de oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan geraamde kosten, omdat de geraamde kosten van de maatregel door hoge inflatie en verstoringen van de toeleveringsketen aanzienlijk zijn gestegen. Dit betreft doelstelling met volgnummer 91 van maatregel 5.4 (investering: Aanleg van de tramlijn in de haven van Tallinn) in het kader van component 5 (Duurzaam vervoer). Op basis hiervan heeft Estland verzocht het tijdschema voor de uitvoering te verlengen en de middelen te gebruiken die vrijgekomen zijn door de schrapping van andere maatregelen uit hoofde van artikel 21 van Verordening (EG) 2021/241 om de prijsstijgingen van deze maatregel te dekken. Het uitvoeringsbesluit van de Raad van 29 oktober 2021 dient dienovereenkomstig te worden gewijzigd.

- (13) Estland heeft uitgelegd dat twee maatregelen niet meer haalbaar zijn vanwege een aanzienlijke stijging van de loonkosten en tekorten aan arbeidskrachten in de IT-sector. Dit betreft het streefdoel met volgnummer 6 van maatregel 1.2 (investering: Ontwikkeling van e-constructie) en streefdoelen met de volgnummers 8 en 9 van maatregel 1.3 (investering: Ontwikkeling van digitale vrachtbrieven) in het kader van component 1 (Digitale transformatie van ondernemingen). Op basis hiervan heeft Estland verzocht de overeenkomstige streefcijfers van deze twee maatregelen te verlagen ten opzichte van het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan. Het uitvoeringsbesluit van de Raad van 29 oktober 2021 dient dienovereenkomstig te worden gewijzigd.
- (14) Estland heeft uitgelegd dat vier maatregelen niet meer haalbaar zijn omdat verstoringen van de toeleveringsketen, onverwachte problemen en vertragingen bij aanbestedingen en procedures tot vertraging bij de uitvoering van de maatregelen hebben geleid. Dit betreft het streefdoel met volgnummer 61 van maatregel 3.8 (investering: Aanleg van breedbandnetwerken met zeer hoge capaciteit) in het kader van component 3 (digitale staat). Op basis hiervan heeft Estland verzocht het tijdschema voor de uitvoering van dit streefdoel te verlengen. In het geval van één investering heeft Estland, naast de hierboven genoemde redenen, uitgelegd dat de mijlpaal met volgnummer 42 van maatregel 2.7 (investering: Kansen scheppen voor de invoering van groene waterstoftechnologieën op basis van hernieuwbare energiebronnen) in het kader van component 2 (Versnelling van de groene transitie in ondernemingen) niet meer haalbaar is binnen de termijn omdat Estland zijn oproep tot het indienen van voorstellen moet herzien op basis van de definitieve inhoud van de wijziging van de algemene groepsvrijstellingsverordening (AGVV)<sup>1</sup>, die werd goedgekeurd nadat Estland de oorspronkelijke oproep tot het indienen van voorstellen had opgesteld.

---

<sup>1</sup> Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PB L 187 van 26.6.2014, blz. 1).

Op basis hiervan heeft Estland verzocht de uitvoeringstermijnen van deze mijlpaal te verlengen. In het geval van één hervorming en één investering werd, naast de hierboven genoemde redenen, de administratieve workflow verstoord omdat mensen die de oorlog in Oekraïne ontvluchtten, snel moesten worden geïntegreerd. Het gaat om het streefdoel met volgnummer 14 van maatregel 1.4 (hervorming: Hervorming van vaardigheden voor de digitale transformatie van bedrijven) in het kader van component 1 (Digitale transformatie van ondernemingen) en het streefdoel met volgnummer 26 van maatregel 2.2 (investeringen: Groene vaardigheden ter ondersteuning van de groene transitie van ondernemingen) in het kader van component 2 (Versnelling van de groene transitie in ondernemingen). Op basis hiervan heeft Estland verzocht het tijdschema voor de uitvoering van deze twee doelstellingen te verlengen en de naam van het IT-platform voor de registratie van de opleidingsactiviteiten in verband met maatregel 1.4 te wijzigen. Het uitvoeringsbesluit van de Raad 29 oktober 2021 dient dienovereenkomstig te worden gewijzigd.

- (15) Estland heeft verder verzocht de resterende middelen die vrijgekomen zijn door de schrapping van maatregelen uit hoofde van artikel 21 van Verordening (EU) 2021/241 te gebruiken om de ambitie van twee maatregelen te verhogen en vijf nieuwe maatregelen in het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan op te nemen. In één geval vertaalt de verhoogde ambitie zich in aangescherpte streefdoelen. Het gaat om de streefdoelen met volgnummers 35 en 36 van maatregel 2.5 (investering: Inzet van hulpbronnen efficiënte groene technologieën) in het kader van component 2 (Versnelling van de groene transitie in ondernemingen). Op grond hiervan heeft Estland verzocht de bovenvermelde streefdoelen aan te scherpen. In een ander geval vertaalt de verhoogde ambitie zich in een extra streefdoel. Het gaat om het streefdoel met volgnummer 69a van maatregel 4.3 (investering: Steun voor de renovatie van kleine woongebouwen) in het kader van component 4 (Energie en energie-efficiency).

Op basis hiervan heeft Estland gevraagd het streefdoel van deze maatregelen aan het plan toe te voegen. De opname van vijf nieuwe maatregelen heeft betrekking op mijlpalen en streefdoelen met sequentiële nummers 43a, 43b en 43c van maatregel 2.8 (investering: Investeringssteun voor voorzieningszekerheid) in het kader van component 2 (Versnelling van de groene transitie in ondernemingen), mijlpalen met sequentiële nummers 80a, 80b en 80c van maatregel 4.8 (investering: Stimulering van de ontwikkeling van offshore-windmolenparken) in het kader van component 4 (Energie en energie-efficiëntie), mijlpalen en streefdoelen met sequentiële nummers 84a en 85a van maatregel 5.2.a (investering: Multifunctioneel werkschip) en streefdoelen met de volgnummers 86a en 87a van maatregel 5.3.a (investering: Bouw van spoorviaducten) in het kader van component 5 (Duurzaam vervoer) en mijlpalen en streefdoelen met sequentiële nummers 99a en 100a van maatregel 6.2.a (Bouw van TERVIKUM) in het kader van component 6 (Gezondheidszorg en sociale bescherming). Op basis hiervan heeft Estland verzocht de overeenkomstige mijlpalen en streefcijfers van deze vijf maatregelen aan het plan toe te voegen. Het uitvoeringsbesluit van de Raad van 29 oktober 2021 dient dienovereenkomstig te worden gewijzigd.

- (16) De Commissie is van oordeel dat de door Estland aangevoerde redenen de actualisering overeenkomstig artikel 18, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241 en de wijziging op grond van artikel 21, lid 2, van die verordening rechtvaardigen.

## Correctie van een schrijffout

- (17) In de tekst van het uitvoeringsbesluit van de Raad van 29 oktober 2021 is één schrijffout vastgesteld die gevolgen heeft voor twee doelstellingen binnen één maatregel. Het uitvoeringsbesluit van de Raad van 29 oktober 2021 moet worden gewijzigd om deze fout te corrigeren die niet overeenstemt met de inhoud van het herstel- en veerkrachtplan dat op 18 juni 2021 bij de Commissie is ingediend, zoals overeengekomen tussen de Commissie en Estland. Deze schrijffout heeft betrekking op de streefdoelen met de volgnummers 39 en 40 van maatregel 2.6 (investering: Groen Fonds) in het kader van component 2 (Versnelling van de groene transitie in ondernemingen). Deze correcties hebben geen gevolgen voor de uitvoering van de betrokken maatregel.

Het REPowerEU-hoofdstuk op basis van artikel 21 quater van Verordening (EU) 2021/241

- (18) Het REPowerEU-hoofdstuk omvat één grootschalige hervorming en twee nieuwe investeringen. Hervorming 8.1 heeft tot doel het gebruik van hernieuwbare energiebronnen te vergemakkelijken. Met name zal de hervorming, voortbouwend op hervorming 4.4, geschikte gebieden aanwijzen voor de uitrol van windenergie, het vergunningskader stroomlijnen voor projecten op het gebied van hernieuwbare energie met de nadruk op windenergie, en capaciteit opbouwen bij de vergunningverlenende autoriteiten. Investering 8.2 is gericht op het vergroten van de capaciteit van het elektriciteitsdistributienet om de toegang van installaties voor de productie van hernieuwbare energie tot het net te verbeteren. Investering 8.3 heeft twee doelstellingen. Ten eerste is het gericht op het scheppen van de nodige regelgevings-, organisatorische en financiële voorwaarden om de productie en het gebruik van duurzaam biogas en duurzaam biomethaan te verhogen.

Ten tweede is investering 8.3 gericht op het vergroten van de geïnstalleerde productiecapaciteit voor duurzaam biomethaan. De bijdrage van de REPowerEU-maatregelen aan de uitrol van hernieuwbare energiebronnen moet helpen om tekorten in de energievoorziening weg te werken en zo het risico op hoge energieprijzen te verminderen. Dit moet ten goede komen aan alle consumenten, ook de meest kwetsbare consumenten. Estland heeft ook gemeld dat het middelen uit zijn nationale begroting gebruikt om gerichte maatregelen ter bestrijding van energiearmoede te financieren.

- (19) De Commissie heeft het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan, waaronder het REPowerEU-hoofdstuk, beoordeeld aan de hand van de criteria van artikel 19, lid 3, van Verordening (EU) 2021/241.

Evenwichtige respons die bijdraagt aan de zes pijlers

- (20) In overeenstemming met artikel 19, lid 3, punt a), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.1 van bijlage V daarbij, vormt het herstel- en veerkrachtplan inclusief het REPowerEU-hoofdstuk in hoge mate (score A) een alomvattende en voldoende evenwichtige respons op de economische en sociale situatie en draagt het zodoende bij aan elk van de zes in artikel 3 van die verordening genoemde pijlers, daarbij rekening houdend met de specifieke uitdagingen van en de financiële toewijzing aan de betrokken lidstaat.

- (21) De Commissie is van mening dat de wijziging van het plan samen met het REPowerEU-hoofdstuk alleen gevolgen heeft voor de beoordeling van de bijdrage van het herstel- en veerkrachtplan aan de hand van de eerste pijler aan de groene transitie. Wat de andere pijlers betreft, hebben de aard en de omvang van de voorgestelde wijzigingen van het herstel- en veerkrachtplan geen gevolgen voor de vorige beoordeling van het plan, die in grote mate een alomvattende en voldoende evenwichtige respons op de economische en sociale situatie vertegenwoordigt, en voor de passende bijdrage ervan aan alle zes pijlers in artikel 3 van Verordening (EU) 2021/241. De wijziging zal de volksgezondheid en de economische, sociale en institutionele veerkracht van het land blijven versterken, zoals beschreven in de vijfde pijler. Met name de vervanging van de Estse noordelijke medische campus door het TERVIKUM zal bijdragen tot de verbetering van de veerkracht en toegankelijkheid van het zorgstelsel in Estland. Wat de component duurzaam vervoer betreft, zullen de nieuwe maatregelen, zoals de bouw van spoorviaducten en een multifunctioneel werkschip, de verschuiving naar duurzamer vervoer in het kader van de groene pijler en de verbetering van de vervoersconnectiviteit in het kader van de vierde pijler inzake sociale en territoriale cohesie blijven aanpakken, net als de eerdere maatregelen voor de bouw van een multimodale spoorterminal en de bouw van een gedeelte van de spoorweg Tallinn-Rohuküla.
- (22) Wat de eerste pijler betreft, omvat het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan van Estland samen met het REPowerEU-hoofdstuk aanvullende maatregelen om groene uitdagingen aan te pakken, met name in het kader van component 2 (groene transitie van ondernemingen), component 4 (Energie-efficiëntie), component 5 (Duurzaam vervoer) en component 8 (REPowerEU-hoofdstuk).

- (23) Uitdagingen in verband met de groene transitie worden aangepakt in het kader van een nieuwe investering 2.8 in het kader van component 2 ter ondersteuning van de transitie van industriële ondernemingen van fossiele energie naar alternatieve energievoorzieningsbronnen. De alternatieve energiebronnen die in aanmerking komen zijn wind-, zonne- en geothermische energie, duurzaam biogas, elektrificatie en aansluiting op efficiënte stadsverwarmingssystemen. De brandstofomschakeling zal een positief effect hebben op de klimaatmitigatie, energiezekerheid en betaalbaarheid.
- (24) Een belangrijke inspanning wordt geleverd door de maatregel ter bevordering van de ontwikkeling van offshore-windmolenparken in het kader van component 4, die bijdraagt tot de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen en aldus het aandeel van hernieuwbare energie in de Estse energiemix verhoogt. De bouw van nieuwe installaties voor de productie van hernieuwbare energie zal de overschakeling op klimaatneutrale energieproductie vergemakkelijken en zo de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen verminderen.
- (25) De onlangs toegevoegde maatregelen voor duurzaam vervoer in het kader van component 5 dragen bij tot de ontwikkeling van groenere vervoerswijzen en tot het vergroten van het aandeel klimaatvriendelijke vervoerswijzen, voornamelijk met behulp van het spoorvervoer en het zeevervoer. De bouw van vijf spoorviaducten zal bijdragen tot de ontwikkeling van een nieuwe geëlektrificeerde spoorverbinding, terwijl een nieuw multifunctioneel werkschip met lage emissies onder meer zal bijdragen tot de bescherming van de biodiversiteit. Deze investeringen zullen Estland helpen een verschuiving naar klimaatvriendelijkere vervoerswijzen te bevorderen en bijdragen tot een emissiereductie in de vervoerssector op lange termijn.



- (26) De maatregelen in het REPowerEU-hoofdstuk dragen bij tot de verwezenlijking van de EU-klimaatdoelstellingen voor 2030 en de doelstelling van een klimaatneutrale EU tegen 2050, aangezien zij tot doel hebben het gebruik van hernieuwbare energie te stimuleren. Meer in het bijzonder is Estland van plan in het kader van component 8 maatregelen te nemen die het gebruik van hernieuwbare energiebronnen vergemakkelijken, de toegang van de productie van hernieuwbare energie tot het elektriciteitsdistributienet verbeteren en de productie en het gebruik van duurzaam biomethaan verhogen. Vier van de vijf nieuwe maatregelen in het gewijzigde plan en alle drie de maatregelen in het REPowerEU-hoofdstuk zullen naar verwachting aanzienlijk bijdragen tot de groene transitie, waaronder de biodiversiteit, of tot het aanpakken van de daaruit voortvloeiende uitdagingen.

Aanpakken van alle of een significant deel van de in de landspecifieke aanbevelingen vastgestelde uitdagingen

- (27) In overeenstemming met artikel 19, lid 3, punt b), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.2 van bijlage V daarbij, zal het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan inclusief het REPowerEU-hoofdstuk naar verwachting bijdragen tot een doeltreffende aanpak van alle of een significant deel van de uitdagingen (score A) die zijn vastgesteld in de aan Estland gerichte landspecifieke aanbevelingen, met inbegrip van de begrotingsaspecten daarvan, die tot de betrokken lidstaat zijn gericht, of de uitdagingen die zijn vastgesteld in andere relevante documenten die de Commissie officieel heeft goedgekeurd in het kader van het Europees Semester. In het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan wordt met name rekening gehouden met de energiegerelateerde landspecifieke aanbeveling van 2022.

- (28) De Commissie waardeert dat het gewijzigde plan veel hervormingen en investeringen omvat die elkaar versterken en alle of een significant deel van de economische en sociale problemen aanpakken. Het gaat daarbij om uitdagingen die de Commissie al in 2022 had beschreven in haar landspecifieke aanbevelingen aan Estland in het kader van het Europees semester. Met name op het gebied van energie heeft de Raad aanbevolen de algemene afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen en de invoer van fossiele brandstoffen te diversifiëren door de uitrol van hernieuwbare energiebronnen te versnellen, onder meer door de vergunningsprocedures verder te stroomlijnen, te zorgen voor voldoende interconnectiecapaciteit en door het binnenlandse elektriciteitsnetwerk te versterken. De nieuwe investeringen en hervormingen zijn gericht op het vergroten van de energiezekerheid, het faciliteren van de uitrol van offshore-windenergie, het vergroten van de capaciteit in het distributienetwerk, het stroomlijnen van vergunningsprocedures voor projecten op het gebied van hernieuwbare energie en het stimuleren van de productie en het gebruik van duurzaam biomethaan. Daarom moeten de maatregelen de algemene afhankelijkheid van fossiele brandstoffen helpen verminderen door de uitrol van hernieuwbare energie te versnellen, zoals Estland is aangeraden in de landspecifieke aanbevelingen van 2022. Het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan heeft ook de ambitie verhoogd om hogere streefcijfers te halen voor investeringen in de renovatie van kleine residentiële gebouwen en voor de uitrol van hulpbronnenefficiënte groene technologieën, in overeenstemming met de landspecifieke aanbeveling van 2022. Estland heeft ook zonder middelen uit het herstel- en veerkrachtplan de uitdagingen aangepakt om de invoer van fossiele brandstoffen te diversifiëren en te zorgen voor voldoende interconnectiecapaciteit. Wat de diversificatie van de invoer van fossiele brandstoffen betreft, hebben de inspanningen van Estland het mogelijk gemaakt te stoppen met de aankoop van Russisch gas door bijvoorbeeld samen te werken met Finland aan een drijvende opslag- en hervergassingseenheid.

Wat de interconnectiecapaciteit betreft, blijft Estland zich inspannen om zijn elektriciteitsnetwerk te synchroniseren met het elektriciteitsnet van de EU. De duurzaamheid van het vervoerssysteem zal worden verbeterd door investeringen in de spoorviaducten en een multifunctioneel schip, in overeenstemming met de landspecifieke aanbeveling van 2022 inzake emissiearm vervoer. Dankzij de bouw van TERVIKUM (een nieuw gezondheidscentrum in de stad Viljandi) kunnen er geïntegreerde gezondheids- en sociale diensten worden verleend. Dit zal bijdragen tot de uitvoering van de landenspecifieke aanbevelingen om de verlening van geïntegreerde gezondheids- en sociale diensten te verbeteren.

- (29) Het herstel- en veerkrachtplan vormt een basis voor verdere hervormingen in de sociale sector en de gezondheidszorg om tekorten aan arbeidskrachten in de zorg aan te pakken, de kwaliteit van en de toegang tot langdurige zorg voor alle mensen met zorgbehoeften te verbeteren, de dekking van werkloosheidsuitkeringen te verbreden en de loonkloof tussen mannen en vrouwen te verkleinen, met name door meer loontransparantie. De in het herstel- en veerkrachtplan opgenomen maatregelen om de economie koolstofarm te maken, houden voornamelijk verband met investeringen. Wat de hervormingen betreft, wordt verwacht dat de concrete maatregelen voor het uitfasen van olieschalie pas eind 2025 zullen worden opgenomen in het nationale ontwikkelingsplan voor de energiesector.

- (30) De aanbevelingen om ervoor te zorgen dat de groei van nationaal gefinancierde lopende uitgaven in overeenstemming is met een algemene neutrale beleidskoers, rekening houdend met voortgezette tijdelijke en gerichte steun aan huishoudens en bedrijven die het kwetsbaarst zijn voor stijgingen van de energieprijzen en aan mensen die Oekraïne zijn ontvlucht, moeten worden geacht buiten het toepassingsgebied van het herstel- en veerkrachtplan van Estland te vallen. Naar verwachting zal Estland in 2023 gebruik blijven maken van de niet-terugbetaalbare steun uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit om aanvullende investeringen ter ondersteuning van het herstel te financieren.

Geen ernstige afbreuk doen

- (31) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt d), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.4 van bijlage V daarbij, zal het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan inclusief het REPowerEU-hoofdstuk naar verwachting waarborgen dat geen enkele erin opgenomen maatregel voor de uitvoering van hervormingen en investeringsprojecten (score A) ernstige afbreuk doet aan milieudoelstellingen in de zin van artikel 17 van Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad<sup>1</sup> (het beginsel “geen ernstige afbreuk doen”).

---

<sup>1</sup> Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2020 betreffende de totstandbrenging van een kader ter bevordering van duurzame beleggingen en tot wijziging van Verordening (EU) 2019/2088 (PB L 198 van 22.6.2020, blz. 13).

- (32) Het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan is getoetst overeenkomstig de methode die is uiteengezet in de technische richtsnoeren in de mededeling van de Commissie getiteld “Technische richtsnoeren over de toepassing van het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” in het kader van de Verordening betreffende de faciliteit voor herstel en veerkracht<sup>1</sup>. De beoordeling wordt systematisch uitgevoerd voor elke gewijzigde hervorming en investering volgens de tweestappenaanpak. De conclusie van de beoordeling is dat er voor alle gewijzigde maatregelen ofwel geen risico op ernstige schade bestaat, ofwel, wanneer een risico wordt vastgesteld, een meer gedetailleerde beoordeling wordt uitgevoerd waaruit blijkt dat er geen sprake is van ernstige schade. Estland heeft verslag uitgebracht over de gedetailleerde beoordeling van de nieuwe maatregelen, waaronder die in het REPowerEU-hoofdstuk. Geen van de maatregelen in het REPowerEU-hoofdstuk vereiste een afwijking van het beginsel “geen ernstige afbreuk doen”. Waar nodig zijn de vereisten van de beoordeling “geen ernstige afbreuk doen” vastgelegd in het ontwerp van een maatregel en gespecificeerd in een mijlpaal of streefdoel van deze maatregel. Op basis van de verstrekte informatie kan worden geconcludeerd dat geen enkele maatregel ernstig afbreuk doet aan milieudoelstellingen in de zin van artikel 17 van Verordening (EU) 2020/852.

#### Bijdrage aan de REPowerEU-doelstellingen

- (33) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt d bis), en criterium 2.12, van bijlage V bij Verordening (EU) 2021/241 zal het REPowerEU-hoofdstuk naar verwachting in hoge mate (score A) bijdragen tot de energiezekerheid, de diversificatie van de energievoorziening in de Unie, een toename van het gebruik van hernieuwbare energiebronnen en van de energie-efficiëntie, een verhoging van de energieopslagcapaciteit of de noodzakelijke vermindering van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen vóór 2030.

---

<sup>1</sup> PB C 58 van 18.02.2021, blz. 1.

- (34) De uitvoering van de maatregelen in het REPowerEU-hoofdstuk zal naar verwachting met name bijdragen tot de ondersteuning van de doelstellingen van artikel 21 quater, lid 3, punten b) en e), van Verordening (EU) 2021/241. De hervorming inzake het verlenen van vergunningen voor projecten op het gebied van hernieuwbare energie en een maatregel inzake duurzaam biomethaan dragen bij tot de doelstelling van artikel 21 quater, lid 3, punt b), van die verordening, namelijk diversificatie van de energievoorziening van de Unie door het aandeel van hernieuwbare energie te vergroten en de uitrol ervan te versnellen en de productie en het gebruik van duurzaam biomethaan te verhogen. De investering in het elektriciteitsnet is gericht op de doelstelling van artikel 21 quater, lid 3, punt e), van die verordening, namelijk de noodzakelijke vermindering van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen vóór 2030 door de interne transmissie te verbeteren, knelpunten in de distributie weg te nemen en de integratie van hernieuwbare energiebronnen te versnellen.
- (35) De REPowerEU-maatregelen zijn in overeenstemming met het Estse beleidskader dat erop gericht is de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen en het aandeel hernieuwbare energiebronnen te vergroten. Deze maatregelen versterken ook de maatregelen die zijn opgenomen in het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan inzake energieopslag, de versterking van het elektriciteitsnetwerk en de bevordering van hernieuwbare energie in industriële gebieden, aangezien zij uiteindelijk zullen leiden tot een groter aandeel hernieuwbare energie.
- (36) De REPowerEU-maatregelen zijn daarom sterk gericht op de uitrol van hernieuwbare energiebronnen en de integratie daarvan in het elektriciteitsnet, waardoor Estland het aandeel van binnenlandse energiebronnen in zijn energiemix kan vergroten. Dit zal de behoefte aan invoer van brandstof verminderen en zo de energiezekerheid van het land vergroten.

Maatregelen met een grensoverschrijdende of meerlandendimensie of een soortgelijk effect

- (37) In overeenstemming met artikel 19, lid 3, punt d ter), en criterium 2.13 van bijlage V bij Verordening (EU) 2021/241 wordt verwacht dat de in het REPowerEU-hoofdstuk opgenomen maatregelen in hoge mate (score A) een grensoverschrijdende of meerlandendimensie of -effect zullen hebben. In de zin van de gewijzigde Verordening (EU) 2021/241 hebben alle drie de maatregelen in het REPowerEU-hoofdstuk en dus 100 % van de geraamde kosten een grensoverschrijdende of meerlandendimensie of -effect. De maatregelen in het REPowerEU-hoofdstuk zullen rechtstreeks bijdragen tot de productie en integratie van hernieuwbare energiebronnen in het netwerk. Als gevolg daarvan zullen zij bijdragen tot het verminderen van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en tot het verminderen van de vraag naar energie, en worden zij daarom geacht een positief grensoverschrijdend effect te hebben, zoals vastgesteld in de richtsnoeren van de Commissie in het kader van REPowerEU.

Bijdrage aan de groene transitie, met inbegrip van biodiversiteit

- (38) In overeenstemming met artikel 19, lid 3, punt e), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.5 van bijlage V daarbij, bevat het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan inclusief het REPowerEU-hoofdstuk maatregelen die in hoge mate (score A) bijdragen tot de groene transitie, met inbegrip van biodiversiteit, of tot de aanpak van de daaruit voortvloeiende uitdagingen. De maatregelen ter ondersteuning van de klimaatdoelstellingen vertegenwoordigen 59,4 % van de totale toewijzing voor het herstel- en veerkrachtplan en 77,6 % van de totale geraamde kosten van maatregelen in het REPowerEU-hoofdstuk, berekend volgens de in bijlage VI bij Verordening (EU) 2021/241 beschreven methode. In overeenstemming met artikel 17 van die verordening is het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan inclusief het REPowerEU-hoofdstuk consistent met de in het nationaal energie- en klimaatplan 2021-2030 vervatte informatie.

- (39) Naast de maatregelen in het kader van de groene transitie in ondernemingen, en de onderdelen energie en energie-efficiëntie en duurzaam vervoer die in het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan van Estland zijn opgenomen, bevat het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan uitgebreidere maatregelen inzake energie-efficiëntie, energieopslag en de versterking van het elektriciteitsnetwerk uit. Met de nieuwe maatregelen legt Estland de nadruk op het wegnemen van belemmeringen voor de uitrol van windenergie en stimuleert het gebruik van hernieuwbare energiebronnen door bedrijven. De toevoeging van een investering in een multifunctioneel schip voor verontreinigingsbestrijding geeft ook prioriteit aan biodiversiteit, die niet expliciet in het oorspronkelijke plan was opgenomen.
- (40) Wat betreft de bijdrage van de maatregelen van het REPowerEU-hoofdstuk in het herstel- en veerkrachtplan van Estland aan de verwezenlijking van de klimaatdoelstellingen voor 2030 en de doelstelling van klimaatneutraliteit van de EU tegen 2050, zijn deze gericht op het stimuleren van het gebruik van hernieuwbare energie in het algemeen enerzijds en de ontwikkeling van de productie van duurzaam biogas en duurzaam biomethaan van lokale grondstoffen anderzijds. Meer in het bijzonder is Estland van plan in het kader van component 8 maatregelen te nemen die het gebruik van hernieuwbare energiebronnen vergemakkelijken, de toegang van de productie van hernieuwbare energie tot het elektriciteitsdistributienet verbeteren en de productie en het gebruik van duurzaam biomethaan verhogen, in overeenstemming met Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad<sup>1</sup>.

---

<sup>1</sup> Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 82).



- (41) Door de geleidelijke afschaffing van fossiele brandstoffen zullen deze maatregelen zullen een blijvend effect hebben door de totstandbrenging van een duurzaam systeem voor hernieuwbare energie in Estland te versnellen. Zij zullen de broeikasgasintensiteit van de in Estland gebruikte energie aanzienlijk verminderen en aldus bijdragen tot de verwezenlijking van de klimaatdoelstellingen voor 2030 en de doelstelling van een klimaatneutrale Unie tegen 2050.
- (42) Gezien de verlaagde maximale financiële bijdrage van het herstel- en veerkrachtplan van Estland en de opname van nieuwe maatregelen die de groene transitie stimuleren, is de klimaatbijdrage van het plan gestegen van 41,5 % tot 59,4 %.

#### Bijdrage aan de digitale transitie

- (43) In overeenstemming met artikel 19, lid 3, punt f), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.6 van bijlage V daarbij bevat het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan maatregelen die in hoge mate bijdragen tot de digitale transitie of de aanpak van de daaruit voortvloeiende uitdagingen. De maatregelen ter ondersteuning van de doelstellingen inzake digitalisering zijn goed voor 24,1 % van de totale toewijzing van het gewijzigde plan, berekend volgens de in bijlage VII bij Verordening (EU) 2021/241 beschreven methode.
- (44) De positieve beoordeling van de bijdrage aan de digitale transitie in het uitvoeringsbesluit van de Raad van 29 oktober 2021, blijft geldig. Het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan bevat kleine wijzigingen van vier maatregelen met betrekking tot de digitale transitie en bevat geen nieuwe maatregelen die bijdragen tot de digitale transitie.

- (45) Gezien de verlaagde maximale financiële bijdrage van het herstel- en veerkrachtplan van Estland is de digitale bijdrage van het plan, met uitzondering van het REPowerEU-hoofdstuk overeenkomstig artikel 21 quater, lid 5, gestegen van 21,5 % tot 24,1 %.

#### Monitoring en uitvoering

- (46) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt h), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.8 van bijlage V daarbij, zijn de regelingen die worden voorgesteld in het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan inclusief het REPowerEU-hoofdstuk toereikend (score A) om te zorgen voor de doeltreffende monitoring en uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, waaronder het beoogde tijdschema en de beoogde mijlpalen en streefdoelen, alsmede de bijbehorende indicatoren.
- (47) De aard en de omvang van de voorgestelde wijzigingen in het herstel- en veerkrachtplan van Estland hebben geen gevolgen voor de vorige beoordeling van de doeltreffende monitoring en uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan. De mijlpalen en streefdoelen bij de gewijzigde maatregelen, waaronder die in het REPowerEU-hoofdstuk, zijn duidelijk en realistisch en de voorgestelde indicatoren voor die mijlpalen en streefdoelen zijn relevant, acceptabel en robuust.

#### Kostenberekening

- (48) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt i), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.9 van bijlage V daarbij, is de motivering die in het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan inclusief het REPowerEU-hoofdstuk verstrekt wordt voor het bedrag van de geraamde totale kosten van het herstel- en veerkrachtplan in redelijke mate (score B) redelijk en aannemelijk, strookt het met het kostenefficiëntiebeginsel en staan de kosten in verhouding tot de verwachte nationale economische en sociale gevolgen.

- (49) Volgens de verstrekte informatie blijkt uit de beoordeling van de kostenramingen voor de nieuwe investeringen en de REPowerEU-maatregelen dat de meeste kosten redelijk en aannemelijk zijn, hoewel uit de gegevens blijkt dat de details en de grondigheid van de berekeningen uiteenlopen. In sommige gevallen waren er slechts beperkte details beschikbaar over de methodologie en aannames die werden gebruikt om de kostenramingen te maken, mede omdat de maatregelen nieuw zijn, en soms waren de details minder duidelijk, waardoor dit beoordelingscriterium geen score A heeft gekregen. Verder waren de wijzigingen in de kostenramingen voor gewijzigde maatregelen gerechtvaardigd en evenredig en werden de redelijkheid en plausibiliteit van deze kostenramingen als zodanig niet gewijzigd ten opzichte van het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan. Tot slot zijn de geraamde totale kosten van het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan in overeenstemming met het kostenefficiëntiebeginsel en staan ze in verhouding tot het verwachte nationale economische en sociale effect.

#### Coherentie van het plan

- (50) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt k), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.11 van bijlage V daarbij, bevat het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan inclusief het REPowerEU-hoofdstuk in redelijke mate (score B) maatregelen voor de uitvoering van hervormingen en publieke investeringsprojecten die coherente acties vormen.

- (51) De wijzigingen van het herstel- en veerkrachtplan vertonen samenhang binnen elke component en tonen thematische onderlinge verbanden en synergieën tussen de verschillende componenten, met name die welke verband houden met de groene transitie en het onlangs toegevoegde REPowerEU-hoofdstuk. De maatregelen in het REPowerEU-hoofdstuk hebben de samenhang verder verbeterd doordat hierin de maatregelen in het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan inzake energieopslag, het elektriciteitsnetwerk en hernieuwbare energie in industriële gebieden worden versterkt. De REPowerEU-maatregelen bestaan met name uit een hervorming en investeringen om de productie en integratie van hernieuwbare energiebronnen te verhogen. De maatregel ter ondersteuning van energie-efficiënte renovaties in particuliere woningen is ook aanzienlijk uitgebreid ten opzichte van het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan. De nieuwe investering om de ontwikkeling van offshore-windenergie te stimuleren hangt nauw samen met bestaande maatregelen om het aandeel van hernieuwbare energie te vergroten en moet leiden tot de opheffing van de hoogtebeperkingen voor windturbines in de Golf van Riga en drie eilanden, waardoor het Estse potentieel voor offshore-windenergie wordt ontsloten. De nieuwe investeringen in gezondheidsinfrastructuur zorgen ervoor dat de verbeterde toegang tot gezondheidszorg, zoals voorzien in het oorspronkelijke herstel- en veerkrachtplan, nog steeds wordt gewaarborgd. Tegelijkertijd zijn sommige beperkingen in verband met de samenhang van het oorspronkelijke plan niet aangepakt. Het gewijzigde plan blijft over het algemeen sterker op het vlak van investeringen dan op het vlak van hervormingen en de sociale dimensie van het plan is niet versterkt. Concrete maatregelen om olieschalie geleidelijk af te bouwen zijn niet opgenomen in het herstel- en veerkrachtplan en zullen naar verwachting pas eind 2025 in het nationale ontwikkelingsplan voor de energiesector worden opgenomen. Brede hervormingen, zoals groene belastingen, zijn niet toegevoegd.

## Eventuele andere beoordelingscriteria

- (52) De Commissie is van oordeel dat de door Estland voorgestelde wijzigingen geen invloed hebben op de positieve beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan in het uitvoeringsbesluit van de Raad van 29 oktober 2021 met betrekking tot de beoordeling van de relevantie, doeltreffendheid, efficiëntie en samenhang van het herstel- en veerkrachtplan aan de hand van de beoordelingscriteria van artikel 19, lid 3, punten c), g) en j).

## Raadplegingsproces

- (53) Tijdens de voorbereiding van het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan inclusief het REPowerEU-hoofdstuk heeft Estland steun ontvangen via Verordening (EU) 2021/240 van het Europees Parlement en de Raad<sup>1</sup> (projecttitel “Steun voor REPowerEU”). In het kader van de voorbereiding van het verslag, dat input leverde voor het ontwerp van maatregelen in het kader van REPowerEU, werden belanghebbenden op inclusieve wijze betrokken.
- (54) Bij de uitvoering van het gewijzigde plan inclusief het REPowerEU-hoofdstuk worden de belanghebbenden geraadpleegd voor de vaststelling van de desbetreffende uitvoeringshandelingen voor elke maatregel. Ook worden zij regelmatig op de hoogte gebracht van de voortgang van de uitvoering van het plan tijdens het jaarlijkse evenement van Estland over de uitvoering van het Estse herstel- en veerkrachtplan. Om te zorgen voor draagvlak bij de desbetreffende actoren is het van cruciaal belang dat alle betrokken lokale autoriteiten en belanghebbenden, waaronder de sociale partners, worden betrokken bij de uitvoering van de investeringen en hervormingen in het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan inclusief het REPowerEU-hoofdstuk.

---

<sup>1</sup> Verordening (EU) 2021/240 van het Europees Parlement en de Raad van 10 februari 2021 tot vaststelling van een instrument voor technische ondersteuning (PB L 57 van 18.02.2021, blz. 1).

## Positieve beoordeling

- (55) De Commissie heeft het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan inclusief het REPowerEU-hoofdstuk positief beoordeeld en concludeert dat plan op bevredigende wijze voldoet aan de beoordelingscriteria van Verordening (EU) 2021/241. Nu moeten, overeenkomstig artikel 20, lid 2, van en bijlage V bij die verordening, de hervormings- en investeringsprojecten die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het gewijzigde plan worden vastgelegd, alsmede de relevante mijlpalen, streefdoelen en indicatoren en het bedrag dat door de Unie ter beschikking wordt gesteld voor de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan in de vorm van niet-terugbetaalbare financiële steun.

## Financiële bijdrage

- (56) De totale kosten van het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan van Estland worden geraamd op 953 330 000 EUR. Aangezien het bedrag van de geraamde totale kosten van het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan inclusief het REPowerEU-hoofdstuk hoger is dan de geactualiseerde maximale financiële bijdrage die beschikbaar is voor Estland, moet de overeenkomstig artikel 11 berekende financiële bijdrage die is toegewezen aan het gewijzigde Estse plan, gelijk zijn aan het totale bedrag van de financiële bijdrage die beschikbaar is voor het gewijzigde Estse plan. Dit bedrag is gelijk aan 953 184 800 EUR.

- (57) Overeenkomstig artikel 21 bis, lid 5, van Verordening (EU) 2021/241 heeft Estland op 28 februari 2023 een verzoek ingediend tot toewijzing van de in artikel 21 bis, lid 1, van die verordening bedoelde ontvangsten, die door de lidstaten worden gedeeld op basis van de indicatoren die zijn vastgesteld in de methode, zoals bedoeld in bijlage IV bis bij Verordening (EU) 2021/241. De totale kosten van de in artikel 21 quater, lid 3, punten b) tot en met f) van Verordening (EU) 2021/241 bedoelde maatregelen in het REPowerEU-hoofdstuk worden geraamd op 90 040 000 EUR. Aangezien dit bedrag hoger is dan het voor Estland beschikbare toewijzingsaandeel, moet de aanvullende niet-terugvorderbare financiële steun die voor Estland beschikbaar is, gelijk zijn aan het toewijzingsaandeel. Dit bedrag is gelijk aan 83 297 553 EUR.
- (58) Daarnaast heeft Estland overeenkomstig artikel 4 bis van Verordening (EU) 2021/1755 van het Europees Parlement en de Raad<sup>1</sup> op 28 februari 2023 een met redenen omkleed verzoek ingediend om al zijn voorlopige toewijzing van de middelen van de reserve voor aanpassing aan de Brexit over te dragen naar de faciliteit, ten bedrage van 6 615 616 EUR. Dat bedrag moet beschikbaar worden gesteld om de hervormingen en investeringen in het REPowerEU-hoofdstuk te ondersteunen als aanvullende niet-terugvorderbare financiële steun.
- (59) De totale financiële bijdrage die voor Estland beschikbaar is, moet 953 184 800 EUR bedragen.

---

<sup>1</sup> Verordening (EU) 2021/1755 van het Europees Parlement en de Raad van 6 oktober 2021 tot oprichting van de reserve voor aanpassing aan de Brexit (PB L 235 van 8.10.2021, blz. 1).

## Voorfinanciering voor REPowerEU

- (60) Estland heeft verzocht om de volgende financiering voor de uitvoering van zijn REPowerEU-hoofdstuk: overdracht van 6 615 616 EUR uit de voorlopige toewijzing uit de middelen van de reserve voor aanpassing aan de Brexit en 83 297 553 EUR uit de inkomsten uit het emissiehandelssysteem uit hoofde van Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad<sup>1</sup>.
- (61) Voor die bedragen heeft Estland op 9 maart 2023 overeenkomstig artikel 21 quinquies van Verordening (EU) 2021/241 verzocht om voorfinanciering van 20 % van de gevraagde financiering. Onder voorbehoud van de beschikbare middelen moet die voorfinanciering ter beschikking van Estland worden gesteld, onder voorbehoud van de inwerkingtreding van en in overeenstemming met een overeenkomst tussen de Commissie en Estland overeenkomstig artikel 23, lid 1, van Verordening (EU) 2021/241.
- (62) Het uitvoeringsbesluit van de Raad van 29 oktober 2021 moet daarom dienovereenkomstig worden gewijzigd. Ten behoeve van de duidelijkheid moet de bijlage bij dat uitvoeringsbesluit volledig worden vervangen,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

---

<sup>1</sup> Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 96/61/EG van de Raad (PB L 275 van 25.10.2003, blz. 32).



### *Artikel 1*

Het uitvoeringsbesluit van de Raad van 29 oktober 2021 betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Estland wordt als volgt gewijzigd:

- 1) artikel 1 wordt vervangen door:

#### *“Artikel 1*

#### *Goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan*

De beoordeling van het gewijzigde herstel- en veerkrachtplan van Estland op grond van de criteria van artikel 19, lid 3, van Verordening (EU) 2021/241 wordt goedgekeurd. De hervormings- en investeringsprojecten in het kader van het herstel- en veerkrachtplan, de regelingen en het tijdschema voor de monitoring en de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, met inbegrip van de relevante mijlpalen en streefdoelen, de relevante indicatoren voor het bereiken van de beoogde mijlpalen en streefdoelen, en de regelingen voor volledige toegang door de Commissie tot de relevante onderliggende gegevens worden vastgelegd in de bijlage bij dit besluit.”;

2) in artikel 2 worden de leden 1 en 2 vervangen door:

“1. De Unie stelt Estland een financiële bijdrage ter beschikking in de vorm van niet-terugbetaalbare steun ten bedrage van 953 184 800 EUR\*. Deze bijdrage omvat:

1. een bedrag van 759 545 893 618 EUR dat ter beschikking wordt gesteld om uiterlijk op 31 december 2022 in een juridische verbintenis te worden vastgelegd;
2. een bedrag van 103 725 738 EUR dat ter beschikking wordt gesteld om voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023 in een juridische verbintenis te worden vastgelegd;
3. een bedrag van 83 297 553 EUR\*\* overeenkomstig artikel 21 bis, lid 6, van Verordening (EU) 2021/241, uitsluitend voor de in artikel 21 quater van die verordening bedoelde maatregelen, met uitzondering van de in artikel 21 quater, lid 3, punt a), bedoelde maatregelen;
4. een bedrag van 6 615 616 EUR, overgeheveld van de reserve voor aanpassing aan de Brexit naar de faciliteit.

2. De financiële bijdrage van de Unie wordt door de Commissie aan Estland in termijnen beschikbaar gesteld in overeenstemming met de bijlage bij dit besluit. Een bedrag van 126 008 898 EUR wordt beschikbaar gesteld als voorfinanciering overeenkomstig artikel 13 van Verordening (EU) 2021/241.

Een bedrag van 17 982 634 EUR wordt beschikbaar gesteld als voorfinanciering overeenkomstig artikel 21 quinquies van Verordening (EU) 2021/241. Die voorfinanciering kan door de Commissie in maximaal twee betalingen worden uitbetaald.

De voorfinanciering en de termijnen mogen door de Commissie worden uitbetaald in een of meerdere tranches. De omvang van de tranches is afhankelijk van de beschikbaarheid van de middelen.

- 
- \* Dit bedrag stemt overeen met de financiële toewijzing na aftrek van het proportionele aandeel van Estland in de uitgaven bedoelde in artikel 6, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241, berekend volgens de methode vermeld in artikel 11 van die verordening
- \*\* Dit bedrag stemt overeen met de financiële toewijzing na aftrek van het proportionele aandeel van Estland in de uitgaven als bedoeld in artikel 6, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241.”;

- 3) de bijlage wordt vervangen door de tekst in de bijlage bij dit besluit:

## *Artikel 2*

Dit besluit is gericht tot de Republiek Estland.

Gedaan te Brussel,

*Voor de Raad*

*De voorzitter*

---